

Білоцерківський національний аграрний університет
Економічний факультет
Кафедра економіки та економічної теорії

	<p>СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БЮДЖЕТНА СИСТЕМА»</p> <p>Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»</p> <p>Освітня програма – «Фінанси, банківська справа та страхування»</p>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Компонент освітньої програми:	обов'язковий
Кількість кредитів ECTS / загальна кількість годин	4 кредити /120 годин
Семестр	5
Форма контролю	іспит
Мова викладання	українська
Профайл викладача	<p>Батажок Світлана Григорівна Посада: доцент кафедри економіки та економічної теорії Вчене звання: доцент Науковий ступінь: кандидат економічних наук Робоче місце: навчальний корпус №4 (пл. Соборна, 8/1), 116 ауд. (кафедра економіки та економічної теорії) E-mail: svitlana.batashok@btsau.edu.ua Зв'язок з викладачем: відповідно до графіку консультацій 0673178008</p>
Опис дисципліни	<p>Дисципліна «Бюджетна система» спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо управління бюджетними ресурсами, організації бюджетного процесу на державному і місцевому рівнях, формування і аналізу документів, які використовуються на всіх стадіях бюджетного процесу. Дисципліна передбачає послідовне та систематизоване вивчення засад побудови бюджетної системи, формування доходів та здійснення видатків державного і місцевих бюджетів, оцінювання результатів впливу бюджету на соціально-економічний розвиток держави.</p>
Передумови для вивчення дисципліни	<p>Обов'язкова навчальна дисципліна «Бюджетна система» базується на знаннях таких дисциплін як: «Мікроекономіка та макроекономіка», «Фінанси».</p>
Мета вивчення дисципліни	<p>Метою вивчення дисципліни «Бюджетна система» є засвоєння теоретичних основ формування та використання бюджету держави; розуміння засад бюджетного устрою і принципів побудови бюджетної системи; бюджетної класифікації; формування теоретичних і практичних знань щодо методів і джерел сталого фінансування доходів бюджету та напрямів використання</p>

	бюджетних коштів; оволодіння методикою кошторисного фінансування; формування знань з питань бюджетного фінансування, кредитування та боргу.
Формат дисципліни	Для денної форми навчання дисципліна викладається в очному форматі із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності (індивідуальні графіки відвідування, дистанційна форма навчання тощо) можуть використовуватися платформи Moodle, ZOOM. Формат проведення дисципліни є змішаним: поєднання як традиційних форм навчання з елементами дистанційного навчання.
Очікувані результати навчання	<p>ПР04.1. Знати теоретичні основи побудови бюджетної системи України та окремих зарубіжних країн, сутність, функції, структуру бюджету держави, історію формування бюджетних відносин.</p> <p>ПР04.2. Знати принципи бюджетного устрою, етапи бюджетного процесу (складання, розгляд, затвердження, виконання), функції органів управління бюджетним процесом, організацію функціонування органів управління бюджетною системою.</p> <p>ПР04.3. Знати процес формування доходної та видаткової частин державного та місцевих бюджетів, сутність міжбюджетних відносин.</p> <p>ПР04.4. Знати та розуміти законодавчі, нормативні та інструктивні документи з питань планування та регулювання бюджетної системи.</p> <p>ПР05.1. Знати форми і методи планування в бюджетних організаціях</p> <p>ПР05.2. Знати стадії та особливості бюджетного процесу на державному та місцевому рівнях.</p> <p>ПР05.3. Вміти проводити аналіз структури бюджетної системи та робити обґрунтовані пропозиції щодо її оптимізації.</p> <p>ПР05.4. Знати джерела сталого фінансування доходів та напрями використання коштів бюджетів різних рівнів відповідно до бюджетної системи.</p> <p>ПР05.5. Мати вміння здійснювати аналіз бюджетної системи: доходів бюджету, напрямів фінансування видатків, виконувати необхідні розрахунки бюджетних доходів і витрат на всіх рівнях бюджетної системи.</p> <p>ПР07.1. Знати законодавчі, нормативні й інструктивними документами з питань планування та регулювання бюджетної системи.</p> <p>ПР07.2. Розуміти сутність та принципи фінансової політики центральних і місцевих органів влади.</p> <p>ПР07.3. Знати інструменти державного кредиту та методи управління державним боргом.</p> <p>ПР07.4. Знати нормативно-правове регулювання бюджетних відносин на державному та місцевому рівнях.</p> <p>ПР10.1. Вміти виконувати необхідні розрахунки бюджетних доходів і витрат на рівнях бюджетної системи.</p> <p>ПР10.2. Вміти проводити аналіз виконання дохідної та видаткової частин бюджетів та обслуговування розпорядників бюджетних коштів.</p> <p>ПР10.3. Вміти складати проекти кошторисів бюджетних установ.</p> <p>ПР10.4. Вміти знаходити резерви додаткових надходжень і економії витрат відповідного бюджету.</p> <p>ПР10.5. Знати порядок та умови надання міжбюджетних трансфертів та їх розподіл з урахуванням нерівномірності економічного та фінансового потенціалу окремих регіонів.</p> <p>ПР20.1. Вміти аналізувати динаміку доходів і видатків державного та місцевих бюджетів України за бюджетною класифікацією.</p> <p>ПР20.2. Пропонувати обґрунтовані рішення щодо ефективності джерел</p>

	<p>надходжень та напрямів фінансування видатків бюджетів.</p> <p>ПР20.3. Вміти використовувати набуті знання та навички при обґрунтуванні джерел фінансування бюджетів, обслуговуванні боргових зобов'язань.</p> <p>ПР24.1. Знати цілі та методи бюджетного регулювання, пов'язаного з процесами збалансування доходів та видатків бюджетів місцевого самоврядування (сільських територій) у напрямі забезпечення їх сталого розвитку.</p> <p>ПР24.2. Знати складові доходів бюджету сільської території та обґрунтовувати напрями їх нарощення з метою створення умов до вищого рівня задоволення потреби у видатках на реалізацію соціо-еколого-економічних заходів.</p>
<p>Структура курсу</p>	<p>Змістовий модуль 1. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України</p> <p>Тема 1.1. Сутність, призначення та роль бюджету</p> <p>Тема 1.2. Бюджет як основний фінансовий план держави</p> <p>Тема 1.3. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України</p> <p>Тема 1.4. Бюджетне планування і бюджетне прогнозування</p> <p>Тема 1.5. Бюджетний процес і бюджетні процедури</p> <p>Змістовий модуль 2. Система доходів і видатків бюджетів</p> <p>Тема 2.1. Система доходів бюджетів</p> <p>Тема 2.2. Система видатків бюджетів</p> <p>Тема 2.3. Міжбюджетні відносини і система фінансової сталості</p> <p>Тема 2.4. Виконання бюджету</p> <p>Тема 2.5. Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади</p> <p>Змістовий модуль 3. Державний кредит, державний борг та бюджетний дефіцит</p> <p>Тема 3.1. Державний кредит і видатки бюджету на обслуговування державного боргу</p> <p>Тема 3.2. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування</p> <p>Тема 3.3. Фінансові ресурси місцевого самоврядування</p>
<p>Методи навчання</p>	<p>Основними видами навчальних аудиторних занять є лекції, практичні заняття. При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-бесіди, лекції-візуалізації. Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу. Надається можливість обмірковувати поставлені запитання, робити самооцінку рівня своєї підготовки, навчатися самостійно формулювати висновки і узагальнення. Лекція-візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу технічними засобами навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються. При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання як робота у малих групах, публічний виступ, семінар-дискусія, презентації, мозкова атака, ситуаційний аналіз, круглий стіл.</p>
<p>Види контролю та критерії оцінювання</p>	<p>Поточний контроль: активність в дискусії на лекційних заняттях, усне опитування, перевірка виконання практичних завдань (розрахункових, ситуаційних, доповідей, презентацій), завдань для самостійної роботи, індивідуального навчально-дослідного завдання. Модульний контроль</p>

проводиться у формі модульної контрольної роботи.

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «іспит»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Іспит	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	20	10	20	10	30	100

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C	Задовільно	
64–74	D		
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Політика

Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що письмові роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента (списування, відсутність посилань на використані джерела, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять: очікується, що студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Відпрацювання пропущених занять згідно графіку консультацій викладача. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн режимі.

Політика щодо дедлайнів і перескладання: студенти мають дотримуватись термінів виконання усіх видів робіт.

Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність.

Політика оцінювання: засоби та критерії оцінювання прописані в робочій програмі дисципліни, розміщеної на платформі Е-навчання Білоцерківського НАУ (Moodle).

Рекомендовані джерела інформації

1. Бюджетний кодекс України // Закони України: Електронний сайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua/>
2. Податковий кодекс України // Закони України: Електронний сайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua/>
3. Про Державний бюджет України на відповідний рік // Закони України: Електронний сайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua/>
4. Науково-практичний коментар до Бюджетного кодексу України. URL: <http://edu.minfin.gov.ua/>
5. ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні» Відомості Верховної Ради (ВВР), 1997, № 24, ст.170 зі змінами і доповненнями на поточний період. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вп>

6. «Положення про Державну казначейську службу України» від 15.04.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015>
7. «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>
8. Бюджетна система. Практикум : навч. посіб. [Електронний ресурс] / За наук. ред. проф. В. М. Федосова. – [Кондратюк С. Я., Жибер Т. В., Коломієць Г. Б. та ін.] – К.: КНЕУ, 2015. 54 с.
9. Бюджетна система : підручник / [А. Є. Буряченко, Л. П. Гладченко, С. Я. Кондратюк та ін.]; за наук. ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К. : Центр учбової літератури; Тернопіль: Економічна думка, 2012. 871 с.
10. Юрій С.І. Бюджетна система : підручник / [С.І. Юрій [та ін.] ; за редакцією С.І. Юрія, В.Г. Дем'янишина, О.П. Кириленко ; Міністерство освіти і науки України, Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. 623 с.
11. Статистичний збірник: «Бюджет України 2020» . URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/2_Budget_of_Ukraine_2020_\(for_website\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/2_Budget_of_Ukraine_2020_(for_website).pdf)
12. Батажок С.Г. Проблеми формування доходів місцевих бюджетів за умов підвищення самостійності регіонів // Формування ринкових відносин в Україні. №2 (165). – 2015. С.142.
13. Батажок С.Г. Доходи місцевих бюджетів як основа фінансової незалежності органів місцевого самоврядування // Формування ринкових відносин в Україні. №2 (177). – 2016. С. 86-91.
14. Батажок С.Г. Сучасний стан та перспективи розвитку системи формування та використання коштів місцевих бюджетів за умов децентралізації фінансових ресурсів (на прикладі Київської області) // Формування ринкових відносин в Україні. №1 (188) 2017. С. 90-99.
15. Батажок С.Г. Бюджетно-фінансова децентралізація як фактор зміцнення місцевого самоврядування в Україні// Формування ринкових відносин в Україні. №7-8 (206-207) 2018. С. 36-45